

ZAHRADA DOMOVA PRO SENIORY KONIKLECOVÁ, BRNO-NOVÝ LÍSKOVEC

„Je nejvyšší čas překonat dogma závislosti půdy na tom, co se dostane na její povrch. Půdní život závisí hlavně na tom, co se uvolní z kořenů!“ (Bonkowski et al., 2009)

Zlepšení půdních podmínek je nosnou myšlenkou úpravy péče o zahradu Domova pro seniory Koniklecová, která byla v rámci projektu SYM:BIO postupně zaváděna od roku 2021. Cílem je jednoduchou změnou režimu údržby zahrady zlepšit půdní podmínky a zvýšit druhovou pestrost všech potenciálních návštěvníků zahrady – nejen těch lidských, ale zejména rostlin, živočichů a mikroorganismů. Nový režim údržby zahrady je jemně modulován tak, aby byl méně častý a tím i finančně méně náročný než dosavadní. V případě DPS Koniklecová se daří i to nejdůležitější. Se změnami údržby se ztotožnili i pověřeni pracovníci. Zde dokonce vnáší do atmosféry zahrady i vlastní nápady (viz obr. 6). Úprava péče o zahradu je založena na rozdělení travnatých ploch do tří režimů sečení: (a) intenzivní sečení trávníků podél cest a pod stromy; (b) mozaiková seč (1-2 x do roka), kterou se vytváří ostrůvky kvetoucích vysokostébelných trávníků a (c) mulčování odumřelé nadzemní hmoty na zbývajících trávnicích v období vegetačního klidu spojené s včasným vypichováním náletových dřevin. Režimy sečení doplňuje drcení menších větví a jejich kompostování. Uvedené změny prokazatelně zvyšují vitalitu zeleně a její schopnost podporovat druhovou rozmanitost všech organismů, čímž lépe naplňují očekávání návštěvníků zahrady. K oněm očekáváním patří zmírňování teplotních extrémů transpirací vegetace, snížení hluku, zmírnění povrchového odtoku srážek, čištění vzduchu a vody vegetací samotnou, zajišťování živinového zázemí pro rostliny, obohacování půdy o organickou hmotu, a tím i odnímání části skleníkových plynů z ovzduší atd.

Obr. 1 Propagační poster informující o úpravách péče o zahradu Domova pro seniory Koniklecová (všechny snímky byly pořízeny na zahradě DPS Koniklecová)

Zlepšená kondice zeleně umožňuje dodávání většího množství zajímavých látek z kořenů pro půdní život. Tím se zvyšují početní stavy, druhová pestrost a aktivity půdních organismů a zprostředkovaně se také zlepšuje vzdušný a vodní režim v půdě. Jako v začarovaném kruhu se zintenzivňuje pozitivní působení zeleně na obyvatele domova. Že nejde ani zdaleka o maličkost, potvrzují nové výzkumy zaměřené na odhalení míst, kde se „skrývá půdní úrodnost“. Ano, jak lze z předchozího textu odhadnout, je to v dobře větraných a dobře vodou zásobených půdních pórech – přesně tam kde se setkává půdní život s neživou půdní složkou. Jak je to jednoduché! Až překvapivě dobře rozumí zlepšení schopnosti půdy „dýchat a pít“ i současní školáci na přednáškách. Není divu, vyrůstají v měnících se prioritách. Škoda jen, že jsme toto porozumění půdě neměli my starší.

Proč diferencovaná péče o trávníky?

Obr. 2 Poster objasňující blahodárné důsledky ponechání vyšší vegetace v zahradě.

Obr. 3 Odstupňovaná péče o trávníky; intenzivní a extenzivní sečení vytváří mozaiku různě vysokých a různě kvetoucích travnatých ploch, těsně před budovou je plocha ošetřovaná pouze mulčováním.

Obr. 4 Podmínky zahrady Domova umožňují upozornit v době květu na konkrétní rostlinné druhy

Obr. 5 Speciálně upravené nářadí pro odstraňování náletových dřevin

Obr. 6 Kruhové záhony letniček jsou zakládány a ošetřovány samotnými pracovníky Domova

Obr. 7 Po dlouhém období sucha je rozdíl mezi různě sečenými trávníky velmi kontrastní (foceno 30. 6. 2022)

Obr. 8 Úspěšné vnesení poloparazitického černýše rolního z okolních lučních porostů do parku Domova s cílem ulehčit koexistenci konkurenčně méně úspěšných rostlinných druhů, a tím navýšit biodiverzitu a odolnost vůči klimatickým výkyvům celého společenství živých organismů

Obr. 9 Hmyzí domeček – podpora hmyzu